

AG2/05/SIM-Kodeks

Punkt porządku dnia 4.3.4.

Do zatwierdzenia

RADA ARCHITEKTÓW EUROPY (ACE)

EUROPEJSKI KODEKS ETYKI ZAWODOWEJ

Architektów

Europejski Kodeks Etyki Zawodowej Architektów

Niniejszy Kodeks Etyki Zawodowej nie ma mocy obowiązującej do czasu, gdy uzyska taką moc nadaną mu na mocy prawa Unii Europejskiej, prawa wewnętrznego lub poprzez kontrakt zawarty pomiędzy architektem a klientem w ramach prawa publicznego lub prywatnego. W związku ze zmiennymi okolicznościami obowiązywania Kodeksu, Rada Architektów Europy nie przyjmuje odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie niniejszego Kodeksu jako przedmiotu prawa prywatnego.

Zasady Ogólne

Zasady oraz reguły niniejszego Kodeksu, które wyjaśniają i ilustrują odnośne Zasady, należy postrzegać i interpretować zgodnie z poniższymi Zasadami Ogólnymi:

- Osoby i podmioty świadczące usługi architektoniczne na terenie Unii Europejskiej są zobowiązane dochowywać najwyższych standardów niezależności, bezstronności, tajemnicy zawodowej, etyki zawodowej, kompetencji i profesjonalizmu, a także gwarantować możliwie najwyższą jakość efektów swojej pracy w odniesieniu do projektów, wsparcia technicznego oraz usług.
- Architekci i firmy architektoniczne powinny oferować społeczeństwu specjalistyczną i wyjątkową wiedzę, umiejętności i zdolności zawodowe konieczne do rozwoju środowiska zbudowanego, a także na rzecz społeczeństwa i kultury, w której taki rozwój ma miejsce.

Wstęp

Poniżej przedstawiono zasady postępowania obowiązujące architektów na terenie Unii Europejskiej, mające zastosowanie do wszelkich podejmowanych przez nich obowiązków i czynności zawodowych.

Poniższe zasady mają zastosowanie do działań zawodowych, niezależnie od miejsca ich wykonywania. Określają one odpowiedzialność architektów wobec społeczeństwa, klientów i użytkowników architektury, względem przemysłu budowlanego, a także wobec architektury jako sztuki, kontinuum wiedzy i twórczości, które stanowi dziedzictwo architektonicznego profesjonalizmu i społeczeństwa, któremu służy.

Nie każdy przejaw nieprawidłowego wykonania usług ze strony architekta bądź nie zastosowanie się do Zasad niniejszego Kodeksu może stanowić usprawiedliwienie dla reklamacji usługi lub postępowania dyscyplinarnego.

Niewypełnienie zaleceń wyszczególnionych w niniejszym Kodeksie stanowi jednak czynnik brany pod uwagę w przypadku konieczności zbadania postępowania lub kompetencji architekta.

Zasada 1

Ogólne obowiązki

Architekci, jako przedstawiciele **europejskiego wolnego zawodu**, we wszystkim co mówią lub robią powinny postępować zgodnie z zasadami etyki zawodowej.

Wszyscy architekci powinni dysponować usystematyzowanym zasobem wiedzy, znajomości sztuki, nauki i działalności w dziedzinie architektury nabytej w trakcie kształcenia, studiów i szkoleń, ciągłego rozwoju zawodowego i doświadczenia zawodowego. Przebieg procesu edukacji architektów powinien gwarantować, że architekci wyznaczeni do pełnienia zawodu spełniają wymagane standardy. Zgodnie z polityką Rady Architektów Europy, takie standardy obejmują co najmniej pięcioletnie studia dzienne na poziomie uniwersyteckim (lub odpowiednik) oraz co najmniej dwuletnie doświadczenie zawodowe (lub odpowiednik), jako wymagania niezbędne do prawidłowego świadczenia wszystkich usług architektonicznych wymaganych od architekta w chwili przystąpienia do wykonywania zawodu.

Podstawę procesu stanowi nabycie kwalifikacji wyszczególnionych w Załączniku V.7 Dyrektywy UE o kwalifikacjach (2005/36/EC), uzupełnionych przez co najmniej dwuletnie doświadczenie zawodowe (lub odpowiednik).

Architekci są zobowiązani podtrzymywać i rozwijać swoją wiedzę o sztuce i nauce o architekturze, szanować całość dorobku architektonicznego, przyczyniać się do jego rozwoju oraz kierować się bezstronnymi kryteriami zawodowymi, mającymi pierwszeństwo przed innymi motywami, w stosunku do sztuki, nauki i działalności architektonicznej.

Zastosowanie

- 1.1 Architekt powinien stale podtrzymywać i rozwijać swoją wiedzę zawodową i umiejętności w dziedzinach mających zastosowanie do ich działalności.
- 1.2 Architekt powinien stale dążyć do podnoszenia poziomu w odnośnych dziedzinach obejmujących edukację architektoniczną, badania, szkolenia, projektowanie, a także technologie i techniki budowlane.
- 1.3 Usługodawcy w zakresie usług architektonicznych powinny wypracować odpowiednie i skuteczne procedury wewnętrzne, obejmujące monitoring i procedury kontrolne, a także zagwarantować odpowiednio wykwalifikowany personel nadzorczy, który zapewni prawidłowe, efektywne i terminowe wypełnianie obowiązków.
- 1.4 Usługodawcy w zakresie usług architektonicznych są odpowiedzialni za kwalifikacje i kompetencje swoich pracowników lub osób wykonujących prace bezpośrednio pod ich kierunkiem lub w ich imieniu oraz za odpowiedni nadzór nad takimi osobami oraz wykonywaną przez nich pracą.
- 1.5 Architekt ma prawo zrezygnować z umowy o usługi architektoniczne lub umowy o pracę, jeżeli sytuacja wymaga nieuzasadnionych kompromisów.
- 1.6 Architekt nie może proponować wynagrodzenia, o ile nie posiada wystarczającej wiedzy na temat charakteru i zakresu projektu, która jest niezbędna do przygotowania oferty cenowej w pełni pokrywającej pracę lub usługi, z uwzględnieniem jednego lub więcej z poniższych elementów, zgodnie z prawem:
 - Tabela wynagrodzenia
 - Niezależny plan danych wynagrodzeń historycznych
 - Wykaz osobogodzin
 - Stawki godzinowe, z wyszczególnieniem możliwe do wykazania koszty stałe i płace wraz z odpowiednim marginesem na zysk i ryzyko
 - Wycena jednorazowej wypłaty lub kosztorys w oparciu o osobogodziny lub inne konieczne zasoby wraz z możliwymi do wykazania kosztami stałymi i płacami i odpowiednim marginesem na zysk i ryzyko, która umożliwi właściwy poziom inwestycji w szkolenia i sprzęt.

[W czasie negocjacji kontraktu, architekt nie może dokonywać weryfikacji oferty wynagrodzenia, z wykorzystaniem wiedzy o wynagrodzeniu zaproponowanym przez innego usługodawcę w zakresie usług architektonicznych]

Powyższa zasada jest konieczna do ochrony klienta i społeczeństwa przed niewykorzystaniem w pełni wszelkich dostępnych zasobów przez jakiegokolwiek usługodawcę w zakresie usług architektonicznych.

Zasada 2

Zobowiązania wobec interesu publicznego

Zgodnie z interesem publicznym, architekci są zobowiązani postępować zgodnie z duchem i literą prawa regulującego ich działalność zawodową oraz pracę i usługi, za które odpowiadają, a także postępować w trosce o wpływ tej działalności na społeczeństwo i środowisko.

Zastosowania

- 2.1 Architekt ma obowiązek szanować oraz dbać o utrzymanie i rozwijanie wartości, dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego społeczeństwa, na rzecz którego pracują. Architekci powinni dążyć nie tylko do podnoszenia jakości życia poprzez najwyższą jakość projektów, lecz także poprawiać jakość środowiska i otoczenia społeczeństwa, w sposób nienaruszający ich równowagi, działając z przekonaniem, że efekty ich pracy służą szeroko pojętym interesom wszystkich, którzy mogą oczekiwać pożytku i zadowolenia z ich pracy.
- 2.2 Architekt nie może przedstawiać siebie lub swoich usług, ani też promować siebie i swoich usług w fałszywy, mylący lub nieprawdziwy sposób. Ponadto, nie może pozwalać innym osobom, działającym w ich imieniu bądź nie, przedstawiać siebie w taki fałszywy, mylący lub nieprawdziwy sposób.
- 2.3 Architekt powinien zawsze unikać działań i sytuacji, które są niezgodne z jego zobowiązaniami zawodowymi lub które mogą budzić wątpliwości co do jego niezależności, bezstronności lub etyki zawodowej.
- 2.4 Architekt nie może wspierać, godzić się na lub dopuszczać do jakichkolwiek oświadczeń, pisemnych lub innych, które są sprzeczne z jego wiedzą zawodową lub, które są krzywdzące lub nieuczciwe wobec innych osób, bądź dyskredytują zawód ich klientów lub użytkowników .
- 2.5 Architekt nie może promować, wspierać lub godzić się na działania, które mogą być pomocne w popełnieniu przestępstwa lub wpierać nieetyczne zachowanie, w szczególności działania zmierzające do ukrycia lub zatajenia finansowych lub podatkowych nieprawidłowości.
- 2.6 Architekt ma obowiązek przestrzegać postanowień niniejszego Kodeksu, a także kodeksu etycznego, zasad postępowania oraz praw obowiązujących dla świadczonych usług architektonicznych.

Zasada 3

Zobowiązania wobec klientów

Usługodawcy w zakresie usług architektonicznych są zobowiązani wobec swoich klientów do wykonywania pracy zawodowej w sposób lojalny, sumienny, kompetentny, profesjonalny i uczciwy, kierując się niezależnością, bezstronnością i zasadami etyki zawodowej oraz z zastosowaniem należytej staranności, umiejętności i oceną standardów technicznych i zawodowych. Architekt powinien kierować się niezależną i bezstronną oceną. Wykonując swój zawód, powinien zawsze mieć na względzie odnośne techniczne i zawodowe standardy.

Niezależne, bezstronna i zawodowa ocena musi zawsze przeważać nad innymi motywami w odniesieniu do sztuki, nauki i działalności architektonicznej.

3.1 Architekt powinien respektować potrzeby i wymagania klientów lub jakichkolwiek potencjalnych użytkowników, o ile nie są one sprzeczne z zasadami i regułami zawartymi w niniejszym Kodeksie. W przypadku faktycznego lub przewidywanego konfliktu, architekt bezzwłocznie powiadomi o tym fakcie klienta lub użytkownika.

O ile nie uzgodniono wyraźnie inaczej, architekt może zastosować się do odnośnych wymagań lub zrezygnować z kontraktu na usługi architektoniczne lub umowę i pracę.

3.2 Architekt może podjąć się wykonania pracy zawodowej jedynie wówczas, gdy dysponuje odpowiednią wiedzą i umiejętnościami oraz, w razie konieczności, gdy wynagrodzenie uzgodnione za konkretne usługi zapewni odpowiednie finansowe i techniczne zasoby konieczne do realizacji zobowiązań umownych wobec klientów.

Na powyższe zobowiązanie nie ma wpływu zaangażowanie konsultantów, zatrudnionych przez lub w imieniu usługodawcy, klienta czy faktycznego lub ewentualnego użytkownika. Wszelcy konsultanci zatrudnieni przez architekta powinny wykazać się odpowiednim wykształceniem, przeszkoleniem lub doświadczeniem w wymaganych dziedzinach.

3.3 Architekci otrzymują wynagrodzenie wyłącznie w formie honorariów i świadczeń określonych w odnośnym kontrakcie na usługi architektoniczne lub umowie o pracę.

3.4 Architekt nie może przyjmować lub oferować jakiegokolwiek formy korzyści materialnej lub zapłaty w celu zdobycia zlecenia, ani też nie może składać podobnych propozycji wykonawcom i inspektorom robót budowlanych lub innym przedstawicielom faktycznego lub ewentualnego klienta.

3.5 Architekt ma obowiązek, na każdym etapie, bezzwłocznie ujawniać klientom, faktycznym lub ewentualnym użytkownikom, wykonawcom robót lub innym odnośnym osobom lub instytucjom wszelkie znane mu istotne okoliczności, które mogą spowodować konflikt interesów lub, które jego zdaniem, mogą zagrozić interesom tych osób. W przypadku zgody na dalsze działania, architekt powinien upewnić się, że takie okoliczności nie mają wpływu na interes zainteresowanych osób ani nie wpływają na wywiązanie się ze jego obowiązków, w szczególności w razie konieczności dokonania bezstronnej oceny wypełniania obowiązków kontraktowych.

3.6 Architekt powinien zapewniać swoim klientom oraz faktycznym lub ewentualnym użytkownikom niezależną, bezstronną poradę.

3.7 Warunki zatrudnienia architekta powinny stanowić przedmiot pisemnej umowy z klientem, która obejmuje w szczególności:

- Zakres prac lub usług;
- Podział i zakres obowiązków;
- Budżet/koszty realizacji projektu, pracy lub usług;
- Wynagrodzenie za pracę lub usługi, metodę jego obliczania (w razie potrzeby) oraz etap (y) jego wypłacanie;
- Okoliczności uzasadniające wypowiedzenie umowy.

3.8 Architekt jest zobowiązany traktować sprawy swoich klientów oraz faktycznych lub ewentualnych klientów jako poufne i nie może ich ujawniać bez uprzedniej pisemnej zgody klienta lub zainteresowanej strony, chyba, że takie ujawnienie jest wymagane przez prawo.

3.9 Architekt ma obowiązek wykonywać swoją pracę zawodową zgodnie z należyтыми umiejętnościami, zaangażowaniem i starannością.

3.10 Architekt powinien wykonywać swoją pracę zawodową bez nieuzasadnionego opóźnienia oraz, w stopniu od niego zależnym, w uzgodnionym terminie.

- 3.11 Architekt ma obowiązek informować klientów o postępie prac wykonywanych na ich zlecenie oraz o wszelkich okolicznościach, które mogą wpłynąć na ich jakość lub koszty, szczególnie jeśli umowa zawiera stosowne ograniczenia nałożone przez klienta.
- 3.12 Architekt powinien zawsze posiadać ubezpieczenie od odpowiedzialności zawodowej stosowne w zakresie sumy i czasu trwania, z uwzględnieniem skali wykonywanego projektu, pracy lub usług.
- 3.13 Architekt powinien bezzwłocznie, pisemnie i w kulturalny sposób reagować na skargi i zażalenia na ich pracę.
- 3.14 Architekt ma obowiązek informować klientów o dostępnych procedurach rozstrzygania sporów (przewidzianych bądź nie w kontrakcie na usługi lub umowie o pracę): ugoda, mediacja, arbitraż lub inne alternatywne formy rozstrzygania sporów przez kompetentny sąd.

Zasada 4

Zobowiązania wobec zawodu

Wszyscy usługodawcy z zakresu usług architektonicznych są zobowiązani dbać o niezależność, bezstronność, tajemnicę zawodową, etykę zawodową i godność zawodu, postępować w taki sposób, aby respektować uzasadnione prawa i interesy innych osób, a także uznawać aspiracje zawodowe i dorobek swoich kolegów i zapewnić poszanowanie ich praw.

Wszyscy usługodawcy z zakresu usług architektonicznych mają obowiązek uznawać wkład wniesiony w ich pracę przez innych np.: zatrudniony personel, klientów, urbanistów, architektów terenów zielonych i innych architektów, wielodyscyplinarnych firm, artystów, architektów wnętrz, konstruktorów i inżynierów, ekonomistów budowlanych, specjalistycznych wykonawców, wykonawców i pozostałych członków ekipy projektowej.

Zastosowanie

- 4.1 Architekt ma obowiązek wykonywać swoją pracę w sposób niezależny, bezstronny, z dochowaniem tajemnicy zawodowej, zgodnie z etyką zawodową, godnie, uczciwie i sprawiedliwie.
- 4.2 Architekt nie może być współnikami ani wspólnie kierować firmą z nieodpowiednimi osobami takimi jak osoba posiadającą kryminalną przeszłość, która ma wpływ na reputację architekta lub architektów, dłużnik o niespłaconych zobowiązaniach, osoba, której nazwisko usunięto z rejestru architektów z powodów innych niż na własną prośbę lub osobą, której odebrano członkostwo uznanej organizacji reprezentującej architektów i/lub firmy architektonicznej.
- 4.3 Architekt, poprzez swoje działania, powinien promować niezależność, bezstronność, godność i uczciwość swojego zawodu oraz dbać o to, by jego przedstawiciele i pracownicy postępowali zgodnie z niniejszym Kodeksem, aby zapewnić osobom z nimi współpracującym poczucie, iż są chronione przed niekompetencją, oszustwem czy wprowadzeniem w błąd.
- 4.4 Architekt nie może dyskryminować nikogo z powodu rasy, płci, wyznania, niepełnosprawności, stanu cywilnego czy orientacji seksualnej.
- 4.5 Architekt nie może przywłaszczać sobie praw własności intelektualnej ani wykorzystywać pomysły innych architektów lub firm świadczących usługi architektoniczne bez wyraźnej zgody osoby lub podmiotu posiadającego prawo do takiej własności czy pomysłu.

- 4.6 Architekt nie może uczestniczyć w jakichkolwiek konkursach projektowych lub przetargach, których warunki uczestnictwa lub kontrakt nie zapewniają odpowiedniej ochrony prawnej własności intelektualnej architekta.
- 4.7 Architekt nie może uczestniczyć w jakichkolwiek konkursach projektowych lub przetargach, w których ocena jakości pracy czy usług lub ocena poziomu zawodowego uczestników nie stanowią przeważającego kryterium oceny.
- 4.8 Architekt nie może uczestniczyć w konkursach projektowych lub przetargach, których warunki przewidują ujawnienie oferty cenowej przed wyborem projektu lub usług architektonicznych.
- 4.9 Architekt wyznaczony na członka komisji konkursowej czy przetargowej nie może występować w jakimkolwiek innym charakterze w odniesieniu do przedmiotu takiego konkursu.
- 4.10 Architekt nie może złośliwie lub niesprawiedliwie krytykować lub w inny sposób dyskredytować pracy innych architektów.
- 4.11 Architekt, któremu zlecono wykonanie projektu lub innych usług, o których wie lub może się dowiedzieć w oparciu o wiarygodne źródła, że taki projekt lub usługa stanowią przedmiot kontraktu klienta, faktycznego lub ewentualnego użytkownika projektu z innym architektem, powinien niezwłocznie poinformować o tym tego ostatniego.
- 4.12 Architekt, któremu zlecono wydanie opinii o pracy innego architekta, powinien powiadomić o tym tego ostatniego, chyba że takie postępowanie mogłoby być szkodliwe dla istniejącego lub ewentualnego sporu prawnego.
- 4.13 Architekci powinny zapewnić, że ich finanse zawodowe są zarządzane zgodnie z prawem.
- 4.14 Przedstawiciel architekta nie może podpisywać wniosku o pozwolenie budowlane, zezwolenie na budowę, zatwierdzenie przepisu budowlanego lub jakiegokolwiek innego odnośnego wniosku ustawowego, o ile osoba składająca podpis nie jest projektantem lub projektu nie przygotowano pod bezpośrednim nadzorem i na odpowiedzialność osoby składającej podpis.
- 4.15 W przypadku, gdy odnośne organy nadzorcze lub organizacja zawodowa złożą skargę lub rozpoczną postępowanie przeciwko zarejestrowanemu lub licencjonowanemu architektowi, firmie architektonicznej lub innemu zarejestrowanemu lub licencjonowanemu usługodawcy świadczącemu usługi architektoniczne, architekt, główny wspólnik, prezes lub dyrektor naczelny spółki lub innego podmiotu prawa ma obowiązek stawić się osobiście (nie poprzez przedstawiciela prawnego lub innego pełnomocnika) celem celu złożenia wyjaśnień w sprawie przedmiotowej skargi lub odnośnego postępowania.

KONIEC